

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ambrosii Calepini Dictionarivm Vndecim Lingvarvm

Calepino, Ambrogio

Basileae, 1616

A ante Q

[urn:nbn:de:bsz:31-107476](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-107476)

Curiam sese defecit iussu, gravissimaq; oratione obtinuit, necem Pytho, nisi prius Italia decessisset, pax intreret. Appia via, ad Cariniam, Via erat Romae saxo quadrato strata per portam Capenam, Capuam: vel, ut alii volunt, Brundisium usq; dicens, ab Appio Claudio Cæco strata. Cic. pro Cælio: Appius, Claudius Cæcus pacem Pythi dirempt, aquam adduxit, viam munivit. Appiana poma, aemana poma, ab Appio ex Claudia gente cognominata: odor his maximus est, sed cotoneorum, magnitudo non multo inferior. Plin. lib. 13. cap. 14. Appote, Oppidum. Plin. lib. 6. cap. 28. 55. Appites, aemana, Plammis Aegypti regis filius, cui in regno successit. Hic, ut testatur Herod. lib. 2. ab Aegyptiis, qui a se ad Amasium defecerant, strangulatus est, & sepultus in paternis monumentis.

Aprus, aemana, Vrbis Thracie. Steph. Aprus, colonia. Plin. lib. 4. cap. 11. 36. Aprufus, fluvius. Plin. lib. 3. cap. 15. Apruffini, populi. Plin. lib. 3. cap. 11. 15. Aprutium, Italiae regio inter Apuliam & Picenum. Hæc etiam Samnium dicebatur, ubi multi populi erant. In ea civitates, Aquila, Adria, Sulmo, Ortona, Arpinum, Aquino, & multæ alie. Apharus locus in Euxino, ablytus ante dictus. Aplis, aemana, Gens Scythica, in Asia vicina. Steph. Apflorus, Vrbis Ponti Cappadocie. Ptol. Apflorus, aemana, Insula in mari Adriatico, adiacens Liburnie, in qua civitas eodem nomine, ut Ptol. lib. 1. scribit. Apflus, aemana, Fluvius est in ea parte Macedoniae, quæ mari Adriatico incumbit non procul a Dyrrachio: de quo Strab. lib. 7. Lucan. lib. 5. Tellus quam volucer Genusus, quam mollior Apflus circumvenit ripa.

Apfynthus, aemana, civitas Thracie, & regio Apfynthi dicitur. Apteræ, aemana, neutri generis, Vrbis in Lycia & altera in Creta insulis vocatur, quod victe ibi cantu à Mulis, pax in cetero: reuere pennis in mare desilissent. Autor Steph. Apuani, vulgo Genovesi, Ligures sunt, teste Liv. lib. 10: Sempronius (inquie) Pilius in Apuanos Ligures vaiando, aperuit viam, &c. Apulia, aemana, Germ. Ein Landtschaft in Italien, vrbis gentium Italiae gentium. Italiae regio, mari Adriatico continens, inter Dauniam & Calabria, quæ & Iapygia, ab Iapyge Dardanio, qui eam regionem tenuit, dicta est. aemana. Corripit autem hoc nomen primam syllabam, & unico p scribendum ostendit tamen interdum alitrum p, ut eandem producat. secundam autem syllabam semper pro ducit. Contra Apulus semper primam pro ducit, & corripit mediam. Hor. li. 3. Carm. Natricis extra lincea Appuliz iuven. Vendit agros, sed maiores Appulia vendit ubi: & prima producit. Hinc Apulus, aemana, Appulius, adject. Lucan. lib. 3. Appulus Adriacas extit Garganus in undas.

Aquæburgum, Vrbis Bavariæ, vulgo Wasserburg. Aquæ, aemana, vulgo Aquæ, Vrbis in Gallia Aquitanica, Ptolemæo. Hæc vulgo Aquæ vocant. Aquæ, aemana, Vrbis Britanniæ insulæ, Ptol. Aquæ mortuæ, Hodie vocatur oppidum Narbonensis provincie, ad alterum ex Rhodani oibus situm, Ptolemæo Mariae fossas appellat, à propinqua fossa, quam Marius ex Rhodano duxit in viciniam lacum, oibus (ut scribit Strabo) abundantem. De hac fossa vide Plin. lib. 3. cap. 4. & Melam, lib. 2. & Strab. lib. 4. vulgo aquæ mortuæ. Aquæ Sextiæ, aemana, Ptolemæo, Vrbis Gallie Narbonensis, iuxta quæ sunt aquæ calidæ, quæ ægros curare solent: ita appellatæ à Sextio quodam Romanorū duce, qui perdomitis Salybas oppidum hoc extruxit. Autor est Strabo lib. 4. Aquila, Vrbis nomen est in Brutis, ex cuius Furconis antiquissimi oppidi à Longobardis edificatæ. Volaterr. Aquileia, aemana, vulgo Aquileia, Carnorū metropolis, iuxta quam defluit Timavus: à legendis aquis dicta. Martialis: Et tu Ledæo foelix Aquileia Timavo. Plinius Aquileiam collocat in decima regione Italiae. Fuit autem Romanorū colonia duodecim mille passibus à mari sita. Ad eam flumine a dextero oritur navigatur navibus per Natifonem fluvium. Ex hac oriunt Chromatus, ad quem Hieronymus sæpè scripsit: & Rufinus Græcè, Latineq; eruditus, qui Iosephum convertit in Latinum, cuius archiepiscopus est Mediolani in sancti Ambrosii fano, Longobardis characteribus carissimis.

Aquilus, aemana, Cognomen Iulii consulti, factum à colore lanigro. Aquilo, pen. corr. Ventus Septentrionalis, foigidus & siccus: ita dictus à vehementissimo volatu instar Aquilæ. [Hic dicitur phœnix. Gall. Le vent de Bise, le vent de Septentrion. Ital. Aquilone, aemana. Germ. Raitwind, der Wester, der Wind imhngst von

Witnacht. Hist. Reganon, viciis entre Narce y Solano. P. 91. [Hic dicitur phœnix. Gall. Le vent de Bise, le vent de Septentrion. Ital. Aquilone, aemana. Germ. Raitwind, der Wester, der Wind imhngst von] Ovid. lib. 6. Metam. Apia mihi vis est, qua tridua nubila pello, Et freta concutio, no dolosq; robora verto, Induroq; nives, & terras grandæ pulso. Idem ego quum staret cælo sum nactus aperto, (Nam mihi campus is est) tanto molimine luctor, Ut medius nostris concurfus infouet æther, Exiliantq; cavis cliis nubibus ignes, Idem ego quum subu convexa foramina terræ, Suppolsiq; ferox imis mea terga cavernis, Sollicito manes, totumq; tremoribus orbem.

Flat autem hic ventus, teste Plin. lib. 2. ca. 47. inter Septentrionem & ortum solstitialem, è regione Cauri. Aquilonaria, re adiect. [Hic dicitur phœnix. Gall. Le vent de Bise, le vent de Septentrion. Ital. Aquilone, aemana. Germ. Raitwind, der Wester, der Wind imhngst von] Cic. de Nat. deor. Sed eua regio, quæ tunc est Aquilonaria, tunc Australis. Aquilonaria, aemana, um, ut loca Aquilonia, in quibus flat Aquilo. Plin. lib. 27. cap. 13: Omnes vero herbe vehementiores effidu, vrbibusq; sunt in frigidis locis, ut in Aquilonia.

Aquinum, aemana, Ptolemæo, vulgo Aquino, Oppidum est Latii, aut (ut alii placet) Campanie. Cic. 2. Phil. Quum Româ proficiscens ad Aquinum accederet, obviam processit magna sanè multitudo. Aquilgranum, Germanie nobilissima civitas, prius Vegera dicta, Caroli Magni sepulchro nobilitata. [Vulgo Aquigrano. Germ. Noh.] Aquitania, aemana, vulgo Guienne vel Gasconie, Ger. Basconie in Landtschaft in Brandenb. Regio & terra Gallie pars, ab obliquis aquis Ligens. Hæc à Circio Oceanu habet, qui Aquitanicus sinus dicitur: à Meridie Hispaniam: à Septentrione Lugdunensem provinciam: ab ortu Narbonensem. In ea Tholosa, & Burdigala civitates. Hinc Aquitanus, na, nû: unde Aquitani populi, aemana.

Aquites, pen. corr. Sacerdotis nomen apud Phasidæ. Valer. Flac. libro 6: magnique sacerdos Phasidis aëtois Aquites errabat in agris. Aquila, Ptolemæo Oppidum Hetruriam: unde Aquilenses, quos Aquenses vocat Plin. lib. 3. cap. 5.

Arabis, aemana, Arabie regia, nec non & insula Arabie adiacens, ut scribit Ptolemæus. Habet autem hoc nomè priorè syllabâ productam. Arabiæ, aemana, Germ. Ein Landtschaft in Asia in islâm dem Judo schenand vud Egypt getogen. Regio inter Iudæam & Aegyptum, ab Arabo Apollinis ex Babylone filio. Solinus Arabiam interpretatur, sacram. Hæc autem triplex Arabia, secundum Plin. li. 2: Vna foelix, aemana, de qua dicitur, aemana, altera Petraea, aemana, de quibus plura in dictione loquatur. In Arabia est mons Sina, qui & Oreb, in quo Moses legem accepit. In eadè & Phoenix avis nascitur & Sardonis pemma, & Arabia Petraea, aemana, Sic dicta à Petra vetulissimo oppido, pars illa Arabie, quæ est Aegyptio, Iudæaq; confinis. Autor Ptolemæus. Straboni ac Plinio alio nomine Nabathæa dicitur. Post Petraea sequitur alia Arabie pars, Arabia deserta Ptolemæo vocata: Straboni autè Scenitis, aemana, quod gês vaga & sine edificis in tætonis habite. Hæc à Meridie montibus Arabie foelicia cincta est: à Septentrione Mesopotamiam habet: ab Occidente Petram. Cavam Arabiam ferere, vrbis aemana, Pro frustra stare, aut in re perdifficili, nec admodum frugifera operam sumere. Lucian. in Apologia. Arabia foelix Meridie versus, inter duos sinus Arabicum, & Persicū, veluti peninsula excurrit, fluminibus scatens: quæ, ut Strabo scribit, bis quotannis, ut India, fertur ob fecunditatem. Vide Plin. lib. 6. cap. 28.

Arabis, bis, aemana, Gentile nomen est, quo in significatur, qui ex Arabia ortu traxit. Virg. 3. Aen. - omnis eo terrore Aegyptus, & Indi Omnis Arabs, omnes verrebant terga Sabæi. Arabibus & Arabicus, aemana, adjectiva, ut Arabicus odor. Plaut. Mercat. Virg. li. 7: Hæc canisve, Arabisve parant. Propeert. Nec si qua Arabio lacer dombyce puella. Vbi metri causa legendum est Arabio. Arabibus tiberen, aemana, aut, Arabibus nuntius, aemana. In eos dici soletum, qui à semel cepris nunquam desistunt. Adagiū hinc ortum existimant, quod olim sola municipia musicam exercerent, quæ plerumq; ex Arabia producebantur. Citatur ex Menandro: illiusq; meminit Iul. Pollux. Arabice, adverb. ut Arabicè olere dicitur, bene olere, & odorib, Arabicis, aemana.

Arabus, aemana, Apollinis fuit filius ex Babylone, ut inquit Plin. lib. 7. ca. 56, quem medicinæ artis quidam voluerunt extitisse repertorè. Hæc & Arabus lapis, teste Plin. li. 36. c. 21, eburnei cadonis, qui in pulvere redactus, aptissimus est denticulis. C. 3. Arabice, aemana.